

STATISTIKANÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

03.10.2024 nr 10-1/24/005sn

Algus kell 14.00, lõpp kell 16.05

Juhatas Hede Sinisaar

Protokollis Anneli Saarma

Protokoll koostatud 07.10.2024

Osa võtsid Reelika Leetmaa, Veiko Tali, Urmet Lee, Raoul Lättemäe, Dmitri Burnašev, Raivo Ruusalepp, Pille Lehis, Marko Udras

Puudus Mari-Liis Jakobson

Kutsutud

Rahandusministeeriumi riigihalduse osakonna riigivalitsemise valdkonna juht Ott Karulin

Eesti Panga statistikaosakonna juhataja Jaanus Kroon

Kliimaministeeriumi strateegia, analüüsi ja digiarengu osakonna juhataja Merilin Olo

Statistikaameti peadirektori asetäitja andmeteenuste alal Kaido Paabus

Statistikaameti peadirektori asetäitja andmehalduse ja andmeteaduse alal Liina Osila

Statistikaameti partnerlussuhete juht Jaana Tael

Statistikaameti finantsjuht Ave Sepik

Statistikaameti kvaliteedi ja infokaitse tiimi juht ja kvaliteedijuht Ilona Reiljan

Koosoleku avas Hede Sinisaar. Kinnitati päevakord.

Päevakord

1. Ülevaade RES 2025–2028 protsessi tulemustest ja 2025. a eelarve protsessist
2. Statistikaameti rahastusmudel
3. 2025.–2029. a statistikatööde loetelule nõukogu arvamuse koostamine.
4. Andmekaitse võlu ja valu
5. Muud küsimused

1. Ülevaade RES 2025–2028 protsessi tulemustest ja 2025. a eelarve protsessist

Ave Sepik tegi ülevaate riigieelarve strateegia 2025–2028 protsessi mõjust Statistikaameti rahastamiskavale. Strateegia toob endaga kaasa 5% kärpe 2025. aastal, millele 2026. aastal lisandub 3% (kokku 8%) ja 2027. aastal 2% (kokku 10%). Kokkuhoiuks vähendatakse kolme aasta jooksul lähetuste, koolituste, inventari ja töötajate motivatsioonipaketi kulusid. Samuti tuleb vähendada aastaks 2028 töökohtade arvu ca 29 võrra. Töökohtade ja selle kaudu tööjõukulude vähendamiseks tuleb optimeerida organisatsiooni tegevust ning võtta kasutusele uued IT-rakendused.

Urmet Lee täiendas, et ühekordne kärpe tehti juba 2024. aastal. Statistikaameti rahastuses on ühekordne rahastus olulise osakaaluga ning suures osas põhitegevuse kulustruktuuri sisse arvestatud. Statistikatööde programmi kohta tehakse inventuur. 2025. aastal püüame kõik kohustuslikud tööd ära teha, kuid uue tööna tuleb alates 2026. aastast avaldada keskkonna arvepidamise uued näitajad. Kuigi selle tööga kaasnevate lisakulude tekkimisest on Vabariigi Valitsust teavitatud alates määruse eelnõu vastuvõtmisest ning taotlus lisarahastuseks esitatud, on riigieelarveline rahastus endiselt ebaselge.

Ave Sepik andis ülevaate Statistikaameti viimase kuue kuu töötajate arvu, väljundnäitajate ja mõõdikute kohta. Mõõdikutest on kõige olulisemad avaldamiskalendrist kinnipidamine, mis on väga heal tasemel. Olulised on ka tarbija ja andmeesitaja rahulolu ning põhistatistika halduskoormuse näitajad, millega ollakse enam-vähem eesmärgi piires. Andmeesitajate halduskoormus peaks järgmisel aastal vähenema, kui kaob suurima halduskoormusega väliskaubanduse küsimustik.

OTSUSTATI

1.1. Võtta informatsioon teadmiseks.

2. Statistikaameti rahastusmudel

Ave Sepik andis teada, et Statistikaameti eelarve koosneb riigieelarve baasrahastusest, tellimustöödest ja muudest ajutistest rahastustest ning IT rahastusest. IT rahastus ehk investeeringud, hoolduskulud ja arvutitöökoha teenus on Riigi IT Keskuse (RIT) ja Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse (RMIT) eelarves.

Alates 2024. aastast toimub pidev ajaressursside juhtimine ehk ajaarvestus, et saada ülevaade statistikatöödele kuluvast ajast. Selle alusel saab tulevikus eelarvet täpsemalt planeerida ja juhtida. Aastal 2025 läheb Statistikaamet üle teenuspõhise juhtimise süsteemile ning sellega seoses vaadatakse üle ka rahastusmudel. Statistikaametite rahastusmudeli kohta tegi Eurostat küsitluse, mis ei hõlmanud kõiki liikmesriike ja sisaldas osaliselt ka ühekordseid suuri töid, nagu loendused. Samuti planeeritakse Euroopa statistikaametites uuringut inimressursi väljakutsete, sealhulgas rahastusväljakutsete kohta ametlikus statistikas.

OTSUSTATI

2.1. Võtta informatsioon teadmiseks.

3. 2025.–2029. a statistikatööde loetelule nõukogu arvamuse koostamine.

Jaana Tael tutvustas nõukogule 2025.–2029. a statistikatööde loetelu koostamise protsessi ja ajakava. Suurem muudatus uue programmi koostamisel oli statistikatööde jaotamine 19 valdkonna vahel, et tarbijal oleks selgem arusaam. Statistikatööde loetelu koostamises on kooskõlastusring ministeeriumites läbitud, kuid protsess on oktoobri lõpuni peatatud, et teha kohustuslike ja vabatahtlike statistikatööde inventuur. Oktoobrikuu jooksul vaadatakse üle, kas 2025. aasta programmis on veel võimalik midagi ära jätta. Ilmselt midagi eriti muuta ei saa, sest tööde ettevalmistused juba käivad. Kõik statistikatööd ja nende rahastus vaadatakse järjepidevalt tellijaga koos üle.

Statistikanõukogu esitab valdkonna eest vastutavale ministrile oma arvamuse riikliku statistika programmi ja selle muudatuste kohta enne nende kinnitamist Vabariigi Valitsuses 2024. aasta lõpus. Statistikanõukogu esimehe ettepanekul koostatakse seekord arvamus uutmoodi. Oktoobrikuu jooksul saavad statistikatööde programmi kohta arvamust avaldada kõik nõukogu liikmed. Arvamused koondatakse ja vormistatakse üheks dokumendiks ning esitatakse novembris koos statistikatööde loeteluga Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks.

OTSUSTATI

3.1. Nõukogu esimehe algatusel koostada arvamuse mustand ja saata see nõukogule kirjalikuks menetlemiseks oktoobrikuu jooksul.

3.2. Nõukogu liikmete arvamused koondada ühte dokumenti ja saata novembris koos statistikatööde loeteluga kinnitamiseks Vabariigi Valitsusele.

4. Andmekaitsest statistika tegemisel

Ilona Reiljan andis ülevaate andmekaitse olulisusest statistika tegemisel ning usaldusvärsuse saavutamisel meile esitatud andmete kaitse ja konfidentsiaalsuse tagamisel.

Andmekaitse on protsesside, tööriistade ja eeskirjade kogum, mida kasutatakse andmete kaitsmiseks. Õigusaktid andmete kaitsmisel ja töötlemisel on isikuandmete kaitse üldmäärus ehk GDPR, isikuandmete kaitse seadus, riikliku statistika seadus ja määrus nr 223/2009 Euroopa statistika kohta. Statistikaametis kehtib alates 2024. a aprillist uus andmekaitsekord.

Isikuandmeid töödeldakse riiklikus statistikas, programmivälistes statistikatöodes ehk tellimustöodes ja teadusuuringutes. Kõigis neis on andmete kaitsel erinev õiguslik alus ja oma probleemid.

Isikuandmete kaitse kontekstis saame riikliku statistikana käsitleda riikliku statistika programmis kinnitatud statistikatöid. Statistikaamet on isikuandmete vastutav töötleja ja isikuandmete kaitse tagatakse organisatoorsete meetmetega: infosüsteemides kasutatakse diferentseeritud juurdepääsuõigusi ning tehakse seiret. Probleem tekib andmekaitse kontekstis juhul, kui riikliku statistikatöö raames soovitakse esitada lisaküsimusi.

Programmiväliseid statistikatöid käsitletakse isikuandmete kaitse seaduse tähenduses pigem poliitika kujundamise uuringu või teadusuuringuna. Statistikaamet muutub siin vastutavast töötlejast volitatud töötlejaks. Väljakutse on tellimustööde õiguslik alus, eriliigiliste isikuandmete raske tõlgendus, andmete säilitamine ja nendele juurdepääs. Lahendusena julgustame praegu asutusi pöörduma arvamuse saamiseks Andmekaitse Inspeksiooni (AKI) poole.

Isikuandmeid võib andmesubjekti nõusolekuta teadusuuringu vajadusteks töödelda eelkõige pseudonüümitud või samaväärset andmekaitse taset võimaldaval kujul. Sellisele kujule viiakse isikuandmed enne nende üleandmist teadusuuringus töötlemiseks. Teadusuuringutes saab andmeid kasutada turvalises teadlaste keskkonnas ning sellele ligipääsemiseks esitab asutus uurijate nimed ja nendega sõlmitakse konfidentsiaalsuskokkulepped. Tellitud andmete kasutamiseks peab üldjuhul olema AKI või eetikakomitee luba.

OTSUSTATI

4.1. Võtta informatsioon teadmiseks.

5. Muud küsimused

5.1. Statistikanõukogu 28.11.2024 koosoleku päevakorra muudatus

Urmet Lee tegi ettepaneku lisada järgmise Statistikanõukogu koosoleku päevakorda NACE/EMTAK 2025 juurutamise teema.

5.2. Statistikanõukogu 12.12.2024 koosoleku asukoha muudatus

Urmet Lee andis teada, et detsembrikuus toimub nõukogu koosolek Statistikaameti majas (Tatari 51, 6. korruse nõupidamiste ruumis).

LISAD

1. Statistikanõukogu_03.10.2024_esitlus

(allkirjastatud digitaalselt)

Hede Sinisaar

(allkirjastatud digitaalselt)

Anneli Saarma